

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 256/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Luboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Marošom Minčíkom, advokátom, Palackého 1, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Tpo/13/2024 z 11. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, tiež zrušením uvedeného rozhodnutia, prepustenia z väzby na slobodu a priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, kde bol sťažovateľ vzatý do väzby rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie zo 14. októbra 2023 v spojení s rozhodnutím nadriadeného súdu z 30. októbra 2023, a to s odkazom na § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ 9. januára 2024 požiadal o prepustenie z väzby. Po tom, čo uvedenej žiadosti dozorkonajúci prokurátor nevyhovel, predložil ju Okresnému súdu Michalovce, ktorý o nej rozhodol uznesením sp. zn. 3Tp/62/2023 z 19. februára 2024 (ďalej len „prvostupňové väzobné rozhodnutie“), ktorým ju zamietol a zároveň neprijal miernejšie alternatívne opatrenia nahradzujúce sťažovateľovu väzbu. O sťažnosti uplatnenej sťažovateľom proti prvostupňovému väzobnému

rozhodnutiu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 8Tpo/13/2024 z 11. marca 2024 (ďalej len „namietané rozhodnutie“), ktorým ju zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že v sťažnosti, ktorou napadol prvostupňové väzobné rozhodnutie okresného súdu, tomuto vytkol, že jeho vyjadrenie o tom, že ho majú usvedčovať zo spáchania trestnej činnosti aj konkrétne špecifikované osoby (spoluobvinený [REDACTED] a tiež svedkovia [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] – [REDACTED]), nemá absolútne žiaden základ vo vykonanom dokazovaní, keďže z príslušných zápisníc o výsluchu označených osôb skutočnosti svedčiace o jeho trestnej činnosti nevyplývajú, pretože sa tieto osoby buď nevyjadrili, alebo popreli, že by im mal sťažovateľ dodávať zakázané látky. Namietta, že okresný súd v odôvodnení prvostupňového väzobného rozhodnutia explicitne nevymedzil, ktoré konkrétne osoby podali svedecké výpovede usvedčujúce sťažovateľa zo spáchania trestnej činnosti. Na tomto mieste argumentuje, že na takto nastolenú otázku nedostal zo strany krajského súdu náležitú odpoveď a krajský súd sa tak s týmito sťažovateľom načrtnutými závažnými pochybeniami prvostupňového súdu nijako nevysporiadal.

4. V ďalšom bode ústavnej sťažnosti sťažovateľ namietta, že okresný súd v prvostupňovom väzobnom rozhodnutí nemožnosť náhrady väzby sťažovateľa miernejším alternatívnym opatrením zdôvodnil neprípustným spôsobom, keď v príslušnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia argumentoval, že sťažovateľ sa dosiaľ k skutku nevyjadril a v podstate spáchanie trestnej činnosti poprel. Upozorňuje, že prepustenie z väzby nemožno podmieňovať priznaním sa obvineného k spáchaniu trestnej činnosti, keďže takýto postup je kvalifikovateľný ako nátlakový prostriedok na vynútenie priznania. Podľa jeho vyjadrenia ani táto relevantná námietka formulovaná v uplatnenej sťažnosti nebola krajským súdom nijako zodpovedaná.

5. Vo všetkých uvedených skutočnostiach sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa je uplatnená námietka porušenia jeho označených práv, ku ktorému malo dôjsť pri rozhodovaní o jeho osobnej slobode, konkrétne pri posúdení žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Porušenie svojich práv vidí v arbitrárnosti namietaného rozhodnutia krajského súdu, ktorý podľa jeho vyjadrenia nezodpovedal relevantné otázky nastolené v uplatnenej sťažnosti.

III.1. K porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie

o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy (nadväzne čl. 48 ods. 2 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu 46 ods. 1 ústavy a ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež z čl. 6 ods. 1 dohovoru sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím krajského súdu vydaným v konaní o väzbe (rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu) a obsahom čl. 6 ods. 1 dohovoru, inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti uvedeného článku dohovoru na väzobné konanie, bola sťažovateľom formulovaná námietka porušenia označeného článku dohovoru namietaným rozhodnutím krajského súdu posúdená ako zjavne neopodstatnená a ústavná sťažnosť v uvedenom rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnená.

III.2. K porušeniu čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru:

8. V úvode ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

9. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa preto ústavný súd zamerá na zodpovedanie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazoval sťažovateľ v sťažnosti podanej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu okresného súdu a ktoré zároveň formuluje aj v ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia v spojení s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom. Z uvedených dôvodov sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením namietaného rozhodnutia krajského súdu, ako aj prvostupňového väzobného rozhodnutia okresného súdu, keďže podľa ustálenej judikatúry

ústavného súdu odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, II. ÚS 198/2023), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

10. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd poukázal na časti skutku vyšetrovanej trestnej činnosti, ktoré sa majú týkať osoby sťažovateľa a podľa ktorých si mal sťažovateľ spoločne s ďalším spoluobvineným [REDAKOVANÉ] po predchádzajúcej vzájomnej dohode zadávať v pravidelných intervaloch a z rôznych zdrojov zakázanú psychotropnú látku pervitín (metamfetamín), túto prechovávať a následne so ziskom predávať stálemu okruhu odberateľov, sťažovateľ minimálne [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a ďalším minimálne trom bližšie nestotožneným osobám, najmä z okresu Sobrance a Vranov nad Topľou.

11. Krajský súd odkázal na správnosť úvah okresného súdu, ktorými v prípade sťažovateľa podporil dôvodnosť tzv. pokračovacej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z prvostupňového väzobného rozhodnutia okresného súdu pritom vyplýva, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania vyšetrovanej trestnej činnosti bola potvrdená spoločne u oboch obvinených (u sťažovateľa a u spoluobvineného [REDAKOVANÉ]) a na tomto mieste bolo odkázané na výpovede spoluobvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a tiež svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], ďalej tiež na znalecké posudky, odborné vyjadrenia, zápisnice o prehliadke vozidla sťažovateľa a o osobnej prehliadke, prepisy záznamov telekomunikačnej prevádzky, záznamy zo sledovania osôb a vecí, zápisnicu o prehliadke tela spolu s fotodokumentáciou a tiež na toxikologické vyšetrenie moču sťažovateľa. Následne okresný súd vo vzťahu k osobe sťažovateľa konkretizoval, že je usvedčovaný spoluobvineným [REDAKOVANÉ] ako spoločníkom pri obchodovaní so zakázanou látkou a tiež skutočnosťou, že pri zadržení sťažovateľ mal pri sebe látku, pri ktorej bolo znalecky potvrdené jednak to, že obsahuje metamfetamín, ako aj to, že z jej množstva by bolo možné pripraviť minimálne 150 bežných jednotlivých dávok drogy. Táto kvantifikácia má podľa okresného súdu signalizovať, že u sťažovateľa išlo o držbu zakázanej látky s cieľom jej ďalšej distribúcie.

12. Krajský súd vo vzťahu k nastolenej otázke náhrady väzby sťažovateľa miernejším alternatívnym opatrením vysvetlil, že je sťažovateľ stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, kde možnosť náhrady väzby je podmienená preukázaním existencie výnimočných okolností prípadu, ktoré však v sťažovateľovom prípade zistené neboli. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia k otázke možnosti nahradenia sťažovateľovej väzby v úvode poznamenal, že sťažovateľ síce oľutoval užívanie zakázaných látok, avšak ku skutku sa nevyjadril a jeho spáchanie v podstate poprel. Okresný súd následne skonštatoval, že s poukazom na osobu obvineného, aj na charakter trestnej činnosti (dlhodobé páchanie) a držbu veľkého množstva zakázanej látky, ktorú mal pri zadržení sťažovateľ pri sebe, keď okresný súd súčasne prihliadol na doterajší život obvineného a jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti, rovnako k páchaniu priestupkových deliktov, nie je náhrada väzby k splneniu jej účelu dostatočná.

13. Ústavný súd v prvom rade všeobecne vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, z ktorej vyplýva jeho presvedčenie, že by mal konajúci väzobný súd zodpovedať bezpodmienečne všetky ním nastolené obhajobné argumenty, upozorňuje, že tomu tak nie je. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštantne

zohľadňuje, právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidas v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

14. V nadväznosti na citovanú judikatúru ústavný súd uvádza, že prezentované skutkové okolnosti vyšetrovanej trestnej činnosti, tak ako sú popísané už v samotnom uznesení o vznesení obvinenia a tiež v namietanom rozhodnutí krajského súdu, jasne označujú okruh osôb, ktoré mali byť sťažovateľovými odberateľmi zakázanej látky. Išlo o dve špecifikované osoby – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ ide o svedkov a jedného spoluobvineného, ktorí podľa vyjadrení sťažovateľa nepotvrdili, že by boli sťažovateľovými odberateľmi zakázanej látky ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]), ústavný súd upozorňuje, že skutková veta nič také ani netvrdí, pretože jasne vymedzuje okruh odberateľov sťažovateľa, medzi ktorých títo svedkovia (a spoluobvinený) zjavne patriť nemali. Argumentácia sťažovateľa o tom, že ho tieto označené osoby neusvedčujú z páchania trestnej činnosti, sa tak z pohľadu skúmania existencie materiálnych podmienok väzby javí na prvý pohľad bez toho, aby ju bolo potrebné nejakým spôsobom vyvracať či bližšie komentovať, ako celkom nelogická, neopodstatnená, a teda ako taká, ktorou je irelevantné sa zaoberať.

15. Ústavný súd musí tiež odmietnuť presvedčenie sťažovateľa o tom, že by parametre náležitého odôvodnenia väzobného rozhodnutia malo napĺňať len také odôvodnenie, ktoré obsahuje explicitnú prezentáciu svedkov, resp. osôb usvedčujúcich obvineného z trestnej činnosti. Parametre ústavne konformného odôvodnenia rozhodnutia spĺňa každé jedno odôvodnenie, ktoré vyčerpávajúco zodpovedá nastolené relevantné otázky, či už prostredníctvom explicitného výpočtu, alebo prostredníctvom kontextuálnej špecifikácie relevantných skutkových okolností veci. Na tomto mieste ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia síce vymedzil paletu dôkazov osvedčujúcich podozrenie zo spáchania vyšetrovanej trestnej činnosti spoločne pre sťažovateľa a ďalšieho spoluobvineného, avšak následne v ďalšej nasledujúcej časti odôvodnenia rozhodnutia jasne vymedzil okruh dôkazov vzťahujúcich sa konkrétne na osobu sťažovateľa, kde za takéto označil usvedčujúcu výpoveď spoluobvineného [REDAKOVANÉ] a prítomnosť nemalého množstva zakázanej látky u sťažovateľa pri jeho zadržení. Takúto paletu dôkazov (ku ktorým prináležia aj ďalšie z dôkazov citovaných v bode 11 odôvodnenia tohto rozhodnutia) rozhodne nemožno hodnotiť ako dôkaznú núdzu podkopávajúcu jednu zo súčastí materiálnych podmienok väzby, a to dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, ako sa to snaží prezentovať vo svojej argumentácii sťažovateľ.

16. Napokon, pokiaľ ide o poslednú z výhrad sťažovateľa, podľa ktorej sa mal okresný súd vysporiadať s otázkou možnosti náhrady sťažovateľovej väzby neprípustným spôsobom, ústavný súd konštatuje, že sa nemožno s uvedeným tvrdením celkom stotožniť. Je síce pravdou, že okresný súd na mieste odôvodnenia, kde sa touto otázkou zaoberal, prezentoval najprv skutočnosť, že sťažovateľ spáchanie trestnej činnosti fakticky poprel, zároveň je však celkom zrejmé, že výslovne za okolnosti vylučujúce možnosť alternácie väzby sťažovateľa miernejšími opatreniami označil iné skutkové okolnosti (charakter vyšetrovanej trestnej činnosti a tiež trestnú minulosť sťažovateľa). Popritom krajský súd argumentáciu okresného súdu doplnil poukazom na relevantnú právnu úpravu a následné konštatovanie o nesplnení vymedzenej zákonnej podmienky (výnimočné

okolnosti prípadu) umožňujúcej náhradu väzby v okolnostiach prípadu sťažovateľa (podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu).

17. Namietané rozhodnutie krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd uviedol dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť postupu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy v dotknutom rozhodnutí prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich postup pri rozhodovaní o väzbe. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti označeného rozhodnutia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012).

18. Vychádzajúc z prezentovaných čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

19. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu